Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super secunda parte Digesti veteris

Albericus <de Rosate>

[Pavia], 18. März 1499

De in litem iurando

urn:nbn:de:bsz:31-298570

Visual Library

iurio ⁊ fac.igno.l.regula.§.qui ignorauit.ad contraria reſpōdet cum dicit inuito vel ignoranti nō acquiri ꝓcedit in caſu in quo eſt aliqua acqſitio.vt.d.l.ſi ego.de nego.ge.ſed hic non acquirit ꝑn cipaliter aliquid debitori ſed tollit mora in qua incurrebat piuriū. ⁊ faciunt etiam ꝑdicta ad aliud quod colligit glo.ꝙ collatōnes ꝓbendarum poſſint fieri ꝓcuratori ⁊ alteri recipienti nomine cle-rici.⁊ eſt caſus extra de ꝓbendis.c.accedens.⁊ dic vt ibi.⁊ depre hen.c.ſi tibi abſenti libro.vi.℄ Itē querit hic Pe.ſi litigabas cum ꝓcuratore meo qui detulit tibi iuſiurandū ⁊ ego illud tibi re miſi ꝑ litteras meas ⁊ tu antequam littere ad te ꝑueniſſent iura-ueras te mihi debere an aliquid operabit illa remiſſio ꝑ litteras facta.videt ꝙ ſic ſupra.e.l.remittit.ipſe tn̄ ꝙ nō ⁊ nō obſtante ipſa remiſſione poſſis peti ꝙ iuraſti te debere ꝙ magis dꝫ attendi iu-ramentū ex quo factuꝫ eſt.ꝙ ſic remiſſionis pro hoc.j.de ſolut.l. qui.⁊.§.fi.⁊.l.ſiquis offerenti.§.fi.⁊ ar.C.vt lice.pon.l.ſententiaꝫ reſcin.non poſ.l.fi.⁊.j.man.l.ſi vero nō remunerādi.§.ſi poſt cre-ditam.℄ Itē querit ſi detuleraꝫ iuramentū iitio poſita eo abſen-te dixi vicinis meis ꝙ ſibi remittebaꝫ nō tamē miſi ſibi nūciuꝫ vel epiſtolaꝫ an valeat talis remiſſio videt ꝙ ſic per hanc.l.que dicit abſenti ⁊ ignoranti ꝓ hoc facit glo.in ſimili.C.de pactis.l.poſtꝙ liti ⁊ ar.j.de libello lega.l.nō ſoluꝫ.§.i.⁊.l.ſe.⁊ qđ notaui ⁊ dixi.ff. de pactis.l.tale pactuꝫ.cōtrariuꝫ tenet ⁊ glo.hic que dicit ꝑ nūciū vel epiſtolaꝫ.⁊.j.de ꝯſtitu.pec.l.licet de dona.l.abſenti ⁊ quod no. C.de dona.l.ſi aliquid.℄ Item ꝙ ſi eſſet veruꝫ ꝙ poſſet remitti ſine nūtio vel epiſtola fruſtra diceret hic in fi.de epiſtola.℄ Itē adducit aliā queſtioneꝫ ſi alicuius eccleſie vel monaſterij prelatus cōceſſit alicui domū donec eēt aliquod beneficiuꝫ eccleſiaſticū cō ſecutus vel aſſecutus poſtea prelatꝰ cuꝫ capitulo ordinauerūt in eiꝰ abſentia ꝙ ipſe haberet domū ſimpliciter ⁊ ꝑpetuo an valeat talis cōceſſio ⁊ dicit ꝙ cū nō eſſet aliqs qui eiꝰ nomine reciperet ⁊ ꝓ hoc d.l.qui abſenti.de acqui.poſſeſ.⁊.l.abſenti de donat.⁊ de dona.l.ſi aliquid ⁊ notaui ⁊ dixi in ſimili.C.de ſacro ſanct.eccle.l.illud ⁊ ꝓ hoc infra de ſolut.l.ſi cum conuiuis.

Creditore. ℄ Ubi iuramentū pupilli ſi ve rum eēt tolleret obligationē tūc prodeſſet fideiuſ.alias nō.℄ Uel ſic pupillus iu-ret ſuper facto ⁊ prodeſt fideiuſſori aut ſup iure ⁊ nō prodeſt hoc dicit.℄ Ibi reſcribe michi dicit glo.l.ul.vel dic ſꝫ Ri.pom.ꝙ queſtio fiebat pōp.⁊ ipſe reſpondet ſm opi.iul.ſimi-lis interrogatio ⁊ reſpōſio habet.j.de admi.tu.l.fi.Riꝫ.ibi excep-tione iuriſiurandi.Iſta littera expreſſe facit cōtra Ir.in eo qđ no. ff.de pactis.l.ſi vnus.§.pactus.in gl.magna que incipit imo videt Ul.ibi interpoſitū eē.l.ꝙ tutor nō interfuit ⁊ ſic iurauit ſe dare nō oportere ibi deferente creditorem ꝯſtrue ſic hāc litteraꝫ ſm Riꝫ. dimitte illa verba que ſecunt pupilluꝫ iuraſſe ⁊ accipe illa intellige re debemus quid actuꝫ.i.ꝙ actū ⁊ erit cōiunctio illa dictio ꝙ ⁊ ꝙ dica inter eos ſic ſubaudi qđ ſequit ibi atqꝫ ita accipe illa verba.ſ. dimiſſa pupillū iuraſſe Riꝫ.in glo.ꝙ naturaliter.ab.l.quia ꝙ dic vt ibi no.Fran.℄ In glo nō naturale in fi.quod veꝛ eē in iura-mento voluntario ⁊ in iudiciali que habēt partiuꝫ cōſenſuꝫ ſecꝰ in neceſſario in quo idem eſt ꝙ in ſententia que nō tollit naturaleꝫ.vt j.de cōdi.inde.l.iul.Ul.vbi de hoc ⁊ facit multuꝫ hec.l.cōtra gl. que eſt.j.de excep.rei iudi.l.ſiquis ad exi.⁊.l.ſi a te.que dicit in du-bio videri pronūciatuꝫ ex eo ꝙ actor non probauit.Nam hec lex dicitur ꝙ videt ſuper toto iuraſſe in dubio ⁊ iuramentuꝫ ⁊ ſenten-tie equipantur.vt.ſ.e.l.ij.

Si fideiuſſor. ℄ In verſi.ſed ſi actore.iuramentū ꝓ-curatoris vel fideiuſſoris ꝓdeſt domi-no hoc dicit.⁊ determinat iſte.§.ſ.e.l.duobus.§.a fideiuſſore Ia. ⁊ facit iſte.§.in prin.ꝙ ſententia lata pro fideiuſſore proſit principali quod intellige ſm ea que no.ſ.de arbi.l.aduerſus.⁊.j.rem ra.ha. l.quia glo.determinat per ea que notat Ul.de re.iur.c.ratiha-bitionem libro.vi.

℄ Super Rubrica vide Azo.in ſumma.⁊.ti.⁊ per Hoſtien.in ſumma de iureiurando Rubricella de in litem.iuran.⁊ dic ſcđm Roffre.ꝙ iſtud iuramentuꝫ non hꝫ locum niſi probata intentiōe. actoris vt no.per euꝫ in libello ti.ad exiben.Item quādo iſtud ſa cramentuꝫ defertur cōtra nō reſtituēteꝫ.nō datur libellus vt no.in ſpeculo de iniuran.§.i.ver.ſed nūquid tunc erit dandus libellus. ℄ Stipulationes iudiciales cōmittunt reſpectu temporis quo interponitur.j.e.l.i.⁊ ex dolo vel cōtumacia principalis nō augeṫ obligatio fideiuſſoris.℄ Et ꝙ precia reruꝫ extimant ſm verita-tem non ſm affectionē.℄ Et quādo habeat rō affectionis ⁊ an conſideretur quod euenire poteſt.Et vide pulcras queſtiōes an fideiuſſoris obligatio creſcat per doluꝫ vel cōtumaciaꝫ principa lis.℄ Qualiter probetur intereſſe cōtra doloſuꝫ ⁊ nō doloſum j.e.l.ij.℄ Quod minimis cadat affectio.j.e.l.minimis.℄ Et de intereſſe extra rem quādo veniet ⁊ quādo nō ⁊ qn̄ intereſſe veni-at in lucro ⁊ quādo intereſſe ꝓbet ꝑ ſacramētū ꝯ doloſuꝫ.℄ Et an in ꝯpoſito iuret in litē ⁊ qn̄ i cā pupilli iurat tutor ſi mater.adul tus iurat an auctoritate curatoris.j.e.l.videmꝰ vt̄ curator ſi vlt. ℄ Que eſt ratio ꝙ mater nō iurat ꝓ pupillo ⁊ an iuret ſi eſt tu-trix huius ſacramēti in litem delatio ſpectat ad officium iudicis eadem.l.§.deferre.⁊ que eſt ratio dic vt ibi dixi.Iſtud iuramētū taxat a iudice ⁊ a lege eadem.l.§.deferre.⁊ an hodie ipſe.§.ſit cor rectus ꝙ non excedat quadruplum ꝑ.l.vnicam.C.de ſen.que pro eo quod intereſt.℄ Et an iſtud ſacramentuꝫ poſſit retractari.⁊ an infinitas euitet in qbus acē.iuret in litem infra.e.l.in actioni-bus.⁊ ꝙ ex dolo non ex culpa.⁊ an iudex teneat ſequi tale ſacra-mentū hoc ſacramētum ꝓſtat ꝑ dominū vel quaſi dominū infra e.l.vulgo.℄ Quomō iuret contra furem.j.e.l.cuꝫ furti ⁊ quod pluris eſt vſqꝫ tanti eſt.⁊ ad quantū referat hec dictio pluris in teſtibus ⁊ alijs.℄ Quomō iuret contra nō exhibentē inſtrumē ta.infra.e.l.inſtrumentis.℄ Quomō de piurio iurantis in liteꝫ nō queraṫ.j.e.l.de piurio.

Rem in iudicio. ℄ Non conſideraṫ quod euenire poteſt ex dubio euentu ⁊ caſualiter.hoc dicit cum principio legis ſequētis ſm eos q cam ꝯtinuant.Nam habet duas lecturas ſm glo.vel magis ad litteram ſatiſdatōis iudicia rie ꝓſtant ſm ſtatum de ꝓſenti nō de futuro.℄ Uel ſic ex cōtu-macia vel dolo principalis nō augeṫ fideiuſſoris obligatio.⁊ cō cor.infra de regu.iur.l.omnis hereditas.§.vnquam.⁊ quod di-cit ꝯmendatio.i.eſtimatio.℄ Et ad euidentiā dic ꝙ eſt ſtipula-tio iudicio ſiſti.⁊ in hac ꝓcedit hec lex ſm omnes ⁊ tunc habet duas lecturas.ſ.in re facta.i.ſtipulatōe ꝓſtita ⁊ in re facienda.i.ſti pulatōe preſtanda.℄ Item eſt ſciēdum ꝙ in iſtis ſatiſdatōibus accipiunt fideiuſſores ſm qualitatē rei petite.vt ſupra qui ſatiſda. cog.l.ſi vero.§.qui ꝑ rei qualitatem.℄ Notabilia collige ſcđm glo.℄ Primo ꝙ ꝑcia rerum nō ſm affectum ſed ſm qualita tem veritatē eſtimātur.concor.iura in gl.dic tamen ꝙ eſt dare pre cium vt eſt dare intereſſe.ꝓcium dicit ꝑ relatōem ad rē.vt.l.pre cia rerum.j.ad.l.falci.vbi de hoc.⁊.co.ti.in.l.fal.⁊ de eſſe.§.fi.⁊ in iſto nō conſideraṫ affectio ſed intereſſe hꝫ relatōem ad perſonaꝫ vt infra de re.iu.l.quatenus.⁊ in hoc bene cadit affectio.vt.C.de ſen.que ꝓ eo quod intereſt.l.vnica vbi de hoc no.⁊ dixi.℄ Di-ſtinguo tamen ꝙ eſt quedam affectio que in ſe nō hꝫ vtilitatem.⁊ hoc bene facit actōem dari que alias nō dareṫ.vt infra manda.l. cum ſeruus.⁊ ſupra de mino.l.ſi in emp.vbi de hoc dixi.ſed non augeṫ condemnatio.vt infra.l.mandamus.⁊ hic.⁊ vide ſupra de op.ſeruo.l.fi.⁊ quod no.infra de regu.iur.l.iure ciuili.℄ Que-dam affectio hꝫ vtilitatem ⁊ talis nō ſolum ꝓbet actōem ſꝫ etiam auget ꝯditōem.vt ꝑ totum hunc titulū.℄ Eſt quedam affectio inhoneſta.vt ſi habeo affectōem ad aliquod iocale quod tibi de dit dn̄a tua.⁊ iſta nec facit dari actōem nec facit creſcere eſtimatō nem.vt.d.l.vnica.C.de ſententijs que ꝓ eo.quod intereſt profe. ℄ Item ꝙ conſidereṫ affectio vt ꝑdixi locum hꝫ in actōibus bonefidei ⁊ arbitrijs que habent naturā bonefidei ſed in ſtricti iu ris non.vt infra.e.l.in actōibus.⁊.l.cum futuri amenitatis ſeu de-legatōis an habeaṫ ratio dixi infra ſi in frau.patro.l.i.§.ſiquis in fraudem.⁊ in alphabeto dictōe amenitatis.℄ Secundo no.ꝙ non conſideraṫ quod euenire pōt de quo dic vt glo.que te remit tit ad.l.ſi idem cum eodem ſupra de iur.om.iudi.ſed nec ibi ſolui tur in glo.ſed ibi plene dixi.⁊ ſemper etiam in.l.interſcrip.§.ſacrā in glo.allegata.℄ Et quantū ad ꝓſens dic ſm Iaco.but.aut id de quo querit habet diſponere de ꝓſenti ⁊ tunc conſideraṫ quod euenire poteſt ratōabiliter ⁊ ſm naturam rei.vt.d.l.ſi idem cuꝫ eo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

dem ꝛ.l.cum quedam puella.ꝛ.ti.ꝛ de acqui.re.do.l.naturalem.§.illud. ¶ Si aliter euenire pōt nō conſideraꝫ regulariter vt hic.ꝛ ſupra qui ſatiſda.l.ſciendum.ꝛ ibi eſt ratio quia lex ſic reſtringit. ¶ Fallit ꝓpter moꝛam vel culpam aduerſarij.vt ſupra de nego.ge.l.diuoꝛtio.§.ſed ſi facere ꝛ de lega.i.cum res.§.i.ſi autē idem de quo querit̄ bꝫ diſponere de futuro vt ſunt ꝯdictō alia.tunc regulariter inſpicit̄ ꝙ euenire pōt.vt.l.i.§.ſi autē.de cadu.tollen. Fallit ſi conſideret̄ aduerſa foꝛtuna liberi hominis ꝙ tunc ad eius incōmodum expectari nō dꝫ.vt.d.§.ſacrā ad eius ꝯmodū ſic infra de fideicom.liber.l.generalia.§.ſi libero. ¶ Ud dic aut factum eſt neceſſariū ꝛ ſm rei naturam ꝛ conſideraꝫ.vt infra locati.l.ſiquis domum.aut nō.ꝛ nō ꝯſideraꝫ.vt dictis.ll.ꝛ vide p Bi.de aqua plu.arcen.l.in diem. ¶ Tertio no.quod dixi in ſummario ꝙ ex dolo vel cōtumatia principalis nō augetur obligatio fideiuſſoris ꝙ facit ad multas queſtiōes. ¶ Et primo ſi principalis conueniebatur ac.l.l.acquil.ꝛ dedit fideiuſſoꝛ ſi ꝑ negationem principalis creſcat in duplū.an fideiuſſoꝛ teneaꝫ videtur ꝙ nō vt hic de hoc vide er de fideiuſſoꝛib.c.ꝯſtituens in ſpeculo.ꝛ.ti.§.i.ver.ſed pone ego cōtra re.ꝛ.j.loca.l.quero.ꝛ.C.de fideicō.l.fideiuſſoꝛ alias ſi fideiuſſoꝛ. ¶ Item facit an fideiuſſoꝛ datus pro muliere teneaꝫ de moꝛte ſecuta de quo dixi.ſ.ad.l.acquil.l.ſi ſeruo vulnerato.ꝛ.j.de dam.infec.l.damni.§.ſatis ni plenıſſime ꝛ in ſpeculo.d.ti.de fideiuſſoꝛe.§.i.ꝛ ad hoc.j.de fideiuſſo.l.ſiquis.pro eo.§.ſi nūmos ꝛ vide pulcraꝫ glo.C.de piculo coꝛū qui ꝓ magiſtra.interue.l.i.libro.xi.ꝛ in brocardis de fideiuſ. Rubicella nō teneri.ꝙ nō videtur fideiuſſiſſe in omnē cām. ¶ Item facit ꝙ fideiuſſores cuſtodū caſtri non teneantur ex eoꝫ quod condemnentur ipſi cuſtodes de poditione eoꝛum ꝛ pro hoc.j.de fideiuſſo.l.fideiuſſoꝛes magiſtratuū ꝛ quod ibi dixi. ¶ Item facit ad queſtionē quia no.ſ.de neg.geſt.l.ex facto. Item querit Ja.de bu.nunquid hec.l.locum habeat in cautione iudicatū ſolui videt̄ ꝙ nō ſm p̄dictam.quia videt̄ habere relationē ad futurū.ſ.ſm ꝙ fuerit iudicatum ꝛ ideo videt̄ debere futurum inſpici.vt.j.de ope.no.nun.l.ſtipulatio.§.ſinalī ꝛ videt̄ expreſſū.d.l.ſiquis pro eo.§.ſi nūmos j.de fideiuſ.ꝛ ꝙ moꝛa rei.nocet fideiuſ.j.de v.ob.l.moꝛa. ¶ Gl.ſenti ꝙ etiā in cautione iudicatū ſolui locū habeat hec.l.ſi ne ſi inſpiciatur tempus futurū in no.in glo.ſ.qui ſatiſda.co.l.ij.§.fi.ꝛ l.ij.vbi de hoc ſatis dixi.ꝛ vide qđ nō ſm Azo.j.de eo.quod.cer.lo.l.centū capue.in quarta glo.nō ob.ꝙ habeat relationē ad futurū quia ſuper futuro in certo diſponit nō ſimpliciter ſed ſm ꝙ ſuper actione ꝓpoſita iudicabitur vnde quatenus eſt in actē ꝓpoſita ſm preſens tempus vt fideiuſſoꝛ promittere licet cōdemnatio in futurū ſit fienda.vnde nō inſpicit̄ id qđ extra naturā actionis.nō ob.d.l.ſiquis pro eo.§.ſiquis nūmos qui ibi loquitur in eo quod venit ſm naturā rei.in quo bene tenetur fideiuſ. Item non ob.d.l.moꝛa.j.de ver.ob.ꝙ bene verū eſt ꝙ moꝛa rei facit durare obligationē. ¶ Unde dic aut queritur an teneaꝫ ex cōtumatia principalis nō reſtituentis ꝛ nō teneṫ quia hoc venit ex delicto ꝛ ꝯtumatia extrinſecus ꝛ hoc promiſiſſe nō videt̄ fideiuſſo.cum hoc non veniat ex natura rei. ¶ Item nec ex propria ipſius fideiuſſoꝛis cōtumatia iuraꝫ cōtra eū in litē ꝙ natura actionis qua teneṫ hoc nō patitur ꝙ eſt ſtricti iuris.nam fideiuſſoꝛ verbis obligatur.vt.j.de ver.ob.l.i.§.verbis ꝛ in ſtricto iure nō iuraꝫ in litē vt.j.c.l.in actionibus.§.plane.ꝛ l.ſe.in glo.i.ibi in plus damnatus eſt delato ſacramento in litem In gl.vlti.in fi.ſed ibi conſideratur affectio.vt.ſ.dixi.

Jus veſtrum. ¶ Ubi agitur cōtra doloſum intereſſe probatur per iuramentum vbi nō cōtra doloſū ſed culpabilem probaꝫ per teſtes.hoc dicit ibi ſolū extimat.i.verum intereſſe probando per teſtes ibi cū vō dolus aut cōtumatia ſed quomō hoc ꝙ in litē nō iuraꝫ niſi ꝑ dolum nō aūt ex cōtumatia ſiue eam accipiat pro lata culpa ſiue pro inferioꝛi ſed intellige de cōtumatia que bꝫ in ſe dolum ſiue in ꝯmittēdo vtꝙ occidit ſiue in nō faciēdo vt ꝙ hꝫ rem ꝛ iuſſus nō reſtituit naꝫ poteſt tunc cōtra eū in litem iurari ſi actoꝛ elligat nam poteſt etiam petere ꝙ res auferaꝫ manu militari.vt.ſ.de rei ven.l.qui reſtituere de dolo potes ponere exemplū vt.ꝙ dolo deſijt poſſidere.vt.d.l.qui reſtituere alias nō iuraretur in litē.vt.ſ.prox.reſponſo Ja.bu.ꝛ Gl. ¶ In glo.vltima ibi in veram extimatiōē.i.verū dānum. ¶ Ibi affectio actoꝛis foꝛte quia fuerat ſocius ſeclatoꝛ ꝛ ſciebat affectionē quā habebat in li.petro Gl.ꝛ vide.j.c.l.in actionibus.§.plane ꝛ.j.c.l.prox.

Nummis. ¶ Duas hꝫ lecturas tene ſcdā.ꝛ vide quod dixi ifra de eo quod certo loco.l.ideo.vbi res affectiōem non recipit nō iuraꝫ in litem ꝛ vbi nō pōt cadere intereſſe circa rem conſideraꝫ extra rē ꝯ regulas ꝯmunes.hoc dicit. ¶ Ad euidentiam dic ꝙ ad hoc vt iuret̄ in litem ſunt quattuoꝛ neceſſaria.primo ꝙ dolus adſit.vt ſupra.l.pri. Item ꝙ qualitas actionis hoc patiaꝫ ꝙ ſit bonefidei vt arbitria.vt.j.l.prima. ¶ Item ꝙ res affectiōem recipiat quod nō eſt hic. Item ꝙ ꝑſona ſit habilis ad iurandū.vt infra.e.l.vulgo.ſi remoueas primum.ſ.ꝙ nō adſit dolus non iuraꝫ.ſi remoueas cetera ꝛ remaneat dolus dicit glo.ꝛ Di.ꝙ iuraꝫ non dico in litem ſed eo modo quo habet̄ C.vnde vi.l.ſi quando.Sed ibi erant duo.ſ.dolus aduerſarij ꝛ difficultas ꝓbatiōis. Idem eſt in litis expēſis ꝓpter difficultatē ꝓbatio.C.de iudicijs.l.ſcimus.ꝛ aūt.ibi poſita in hac.l.aderat dolus ꝛ actio erat bonefidei.ſed ꝙ vbi adeſt ſolus dolus iuret̄ ē caſus infra ꝙ vi aut clam.l.ſemp.§.fi.ꝛ ibi in glo.quod eſt notādum.lꝫ ꝛ ibi actio ſit quaſi arbitraria. ¶ Doctoꝛes cōiter tenēt ꝙ ſolus dolus ſit cā iuramenti nō dico in litem lꝫ quādoꝙ concurrat difficultas ꝓbatiōis vt dicta.l.ſi quādo.ꝛ.l.ſcimus. Quādoꝙ qualitas actiōis.vt ꝙ eſt arbitraria vel bonefidei.ꝛ his caſibus iuraꝫ de nouo intereſſe. ¶ Quādoꝙ etiam ꝯcurrit ꝙ res affectiōem capit vt hic in glo.ꝛ de hoc infra.e.l.in actōnibus.

Oppo.ꝙ iuret̄ hic in litem in actōe depoſiti cum ſit bōefidei ſolu.hic res nō recipit affectiōem.ſi dicas nōne pignora diſtracta recipiunt affectiōem ergo ꝓ eis dꝫ in litem iurari. Reſpōdeo circa ea nō fuit in dolo. ¶ Item oppo.ꝙ nō ꝓbet̄ p iuramentum vt.C.de ſen.que ꝓ eo quod intereſt ꝓfe.l.i.§.in alijs.ſolu.aut agitur ꝯ doloſum ꝛ ꝓbaꝫ p iuramentū vt hic aut ꝯ culpabilem ꝛ ꝓbaꝫ p teſtes vt in ꝯtrario. ¶ Item oppo.ꝙ veniat intereſſe extra rē ꝛ agitur ꝓpter non factū.vt infra de actio.emp.l.ſi ſterilis.§.cum p venditoꝛē.Solu.regulariter nō venit vt ibi.fallit hic ꝙ non poterat venire circa rem.ꝛ ideo venit extra rē.vt infra de eo quod certo loco.l.ij.§.penul. ¶ Item glo.dicit ꝙ reo venit intereſſe in lucro puta in negociando dic aut intereſſe eſt dubium ꝛ non conſideraꝫ.vt ſupra ex quibus cauſis maio.l.denique.ꝛ infra de furt.l.ſi is cuius.§.cuius rei.ſi autem erat certum ꝛ ꝑcipi poterat ſine alterius iniuria.tunc bene conſideraꝫ in lucro.vt ſupra ad.l.acqli.l.inde veratius.ꝛ.C.de ſen.que ꝓ eo quod intereſt.l.vnica.vbi plene dixi.lꝫ in hoc variant glo. ¶ In glo.i.ipſi nummi ibi hāc pecuniam ꝙ illam.vt infra ad.l.fal.l.ſi fundus in fi. ¶ Ibi ſecus in libris in quibus habet̄ affectio.vel qa ſunt bene correcti vel ꝓpter imaginatiōem in eis factam vt ſupra in ꝓhemio.§.illud.nō autē attendaꝫ ſi dicat ꝙ melius didiciſſet in vno ꝙ in alio.vt ſupra ad exhiben.l.fi.vel dic ꝙ eſtimatio nummoꝝ eſt certa inſpecto tempoꝛe preſenti.ſecus inſpecto futuro.vt.j.l.itaꝙ.que ſtatim allegaꝫ Sed videt̄ ꝙ etiam in quātitate iuret̄ in litem.vt ſupra ne quis eū qui in ius vocan.l.ſi ꝑ alium.§.primo.ſed hic quātitas ē in obligatiōe a principio ibi ex poſtfacto reſpectu rei reſpectu cuius affectio actoꝛis dꝫ attendi. ¶ Ibi in litem autem nō iuraꝫ occaſione pignoꝛum vel pene ꝯmiſſe ꝙ nō fuit rē. Jaco.butri. Ibi item quia ſubandi. Item non iuraꝫ occaſione nummoꝝ debi oꝝ.ꝙ affectio nulla eſt.in fi.ꝛ hanc ſequit̄ hic Gui.de ſuza.ꝛ dicit ꝙ verbū niſi foꝛte excipit ab eo quod dictum eſt in principio legis.ſed doc.cōmuniter tenent ꝙ nō ſit iuramentū in litem ſꝫ ſup vera eſtimatiōe intereſſe. In fi.hoc eſt falſum vt ibi dicam. ¶ In glo.ſi dic preſtita ibi veniunt fructus.ſ.in actōe depoſiti.vt.d.l.i.§ hanc actionem.infra de eo. ¶ Ibi duplex ē.ſ.ratione pignoꝝ ꝛ ratiōe pene ꝯmiſſe. Ibi quod hic dicit̄.ſ.ꝙ iuret̄ contra doloſum ꝛ ꝙ veniant intereſſe extra rem. Jaco.butri. ¶ In eadem glo.in fi.ibi reſpondeo ſic.iſta reſponſio fuit additio ꝛ nō habet̄ in libris.ꝛ Ri.mataꝛelli eam ſequit̄ in quadā ſua qōne quā poſuit.C.depoſiti.l.iiij. Ibi videas.Gui.de ſuza.ꝛꝫ ꝙ in actōe depoſiti ſiue debeatur ſpecies ſiue quātitas ꝛ intereſſit ſua die ſolutam nō eſſe ꝛ iuraꝫ in litem p hanc.l.vt ꝓdixi. ¶ Marti.ſilima.dicit ꝙ in caſu huius.l.

pbatur verum ⁊ cōe interesse ⁊ p iuramētum. ⁊ ratio est duplex. q natura actōis ⁊ contumacia aduersarij requirit iuramentum in litem. Si res nō est talis q habeat affectum q quātitas idem dicit alias cum natura actōis ⁊ rei ⁊ ↄtumacia aduersarij exigit iuramētum in litem. Nam si pōt iurari in litem quod est plus fortius poterat super vero interesse iurari quod minus est ⁊ sic intelligit fi. huius glo. aliter non probatur interesse cōe per iuramentum nisi contra dolosos ⁊ si natura actōis sit talis q in ea possit in litem iurari q difficilis est probatio. vt. ĵ. de pretoꝛ. stip. l. vltima ⁊ d. l. vnica. §. in alijs. C. de sen. que pro eo qđ interest profe. ⁊. ĵ. e. l. in actionibus. §. plane est ibi ratio quare probať ibi verū interesse per iuramentū mora debitoris ⁊ q res debita mortua erat vnde nō poterat verē appciari q nō extabat. ⁊. ĵ. e. l. cum furti est rō delictum furti precedens iam probatū ⁊ forte res desiderat extare ita q probatio vere estimationis erat impossibilis vel saltem difficilis eadē ratio est. C. vnde vi. l. si quādo. l. delictū violentie pbatū ⁊ difficultas probatiōis. ¶ Alij intelligunt cōtra dolosum semper probari posse verū interesse p iuramentū etiā si natura actionis nō sit talis q in ea possit in litem iurari ⁊ sic intelligunt fi. huius glo. ⁊ pro eis. d. l. semper. §. hoc interdicto q vi aut clam ⁊ ibi in glo. Marti. similia.

v **Videamus.** ¶ In causa pupilli nō iurat pupillus sꝫ tutor volens mī nullo mō adolescens. in cā propria iurat ⁊ curator eius volens hoc dicit vsq ad. §. deferre. ¶ Aduerte circa declarationē textus vbi dicit aduersus quē nā solum contra dolosū iuratur. vt. ĵ. e. l. fi. ⁊. l. in actionib⁹ licet ⁊ alia exigantur ꝺ quibus dixi. ꝫ. l. prox. ¶ Item aduerte in ver. si tamē tantā affectionē quidā etiā nō insabiliter arguentes in primo ver. dicūt q nō est verum tutores vel curatores posse in litem iurare ⁊ dicunt q Ulp. sepiꝰ correxit. in hoc. ĵ. e. l. vulgo. ⁊ dicunt q primo in oppinione que est hic quā postea correxit. d. l. vulgo. sic etiā fecit scevola. ĵ. de vsuc. l. si aliena. §. scevola. ⁊. ĵ. de furtis. l. qui vas. §. si ancilla. sic ⁊ paulus corrigit sepiꝰ in. l. quod dicit. ĵ. de tutelis. ⁊ in. l. l. de rebus eoꝝ. Nā quidā hūit ibi paulum quidā Ulp. Jac. de tamen intellect⁹ lꝫ sit sub. dis tamē primosus esset pupillus nec vidi eum in iudicijs seruari. sed uidi admitti tutores ⁊ curatores volentes ad iurandū in litē vt hic dicit ⁊ quia nō est verisimile Ul. sic cito correxisse ⁊ q legū correctio vitāda est cogi. autē non possunt inuiti vt hic patet. nec ob. C. de rebus cred. l. cū etiā vt ibi no. nec. ĵ. de dam. infec. l. pretor in prin. ¶ Op. q pupillus iuret. ꝫ. ti. proxi. l. qui iurasse. sol. ibi de iuramento veritatis delato a parte que sibi imputet. ¶ Modo attendamus ad declarationem glosarū ⁊ glo. dicit q ideo mater nō admittiť ad iurandū q verisimile ⁊ q propter amorē filij iuraret in immēsū. Ista rō non videť bona fm Ja. bu. nam eadē ratio pbibitionis est qū ē nutrix ⁊ tamen tūc admittiť ad iurandū. vt statī subicit gl. Preterea si ratio affectionis prohibet multomagis pbiberetur quilibet in causa sua cum ad eā maiorē verisimiliter habeat affectionē q̄ ad alienam. C. de seruit. l. preses. ¶ Preterea rō q possit in immēsū iurare cessat q iudex pōt taxare. vt. ĵ. e. l. §. iurare vnde ipse Ja. reddit aliā rationē quare mater nō admittitur q nemo iurat nisi domin⁹. vt. ĵ. e. l. vulgo cum ergo mater nec alia mulier possit suscipere alienam causā. vt. C. de procur. l. alienā non potest fieri dñā litis ⁊ per cōsequens nec iurare vnde etiā dicit q si mater sit nutrix nō admittiť q nō cessat rō pbibitionis. licet glo. in hoc teneat cōtrariū per. l. quotiens. §. si tutor. ꝫ. de nox. cui rñdet q in alio tutore nō in matre ⁊ alio iuramēto loquiť Ja. b. hanc etiā opi. sequitur Martinus sili. q propter tutelā nō desinit esse mater nec tollitur ratio affectiōis. ſ. de capi. di. l. tutelas. ⁊ iō dic q dabitur curator specialis qui iurabit Mar. sili. ⁊ idem Ja. ꝺ rapor rationes pdictas ⁊ per. l. i. ĵ. de iure do. l. cum pater. ¶ Andre. de pi. ⁊ Old. tenent opi. gl. q si est nutrix admit. q tūc admit. tanq nutrix ⁊ sicut ali⁹ tutor extne⁹ nō tanq mr ar. ꝫ. de offi. ei⁹ cui manď iur. l. e. sipretor ⁊ de adop. l. si pr. §. si duos. ⁊ q tutor nō pōt directe in negotio pprio auctoritatē pstare sꝫ p idirectū sic. ĵ. ꝺ au. tu. l. i. ⁊ tollitur ratio affectionis pp taxationē quam iudex facere potest vt predictū est vnde fm ista iura nō poterat iurare quia nō poterat esse nutrix. vt. ꝫ. de procur. l. si minim⁹ ⁊ pro hoc. ĵ. e. l. vul-

go nisi impetraret a principe vt. ĵ. de tutelis. l. pe. ⁊ fi. sed cū hodie possit esse tutrix. vt. C. quādo mulier tute. offi. fun. potest p totū ⁊ per consequēs iurare poterit sicut alius tutor. Andre. ⁊ Ol. ad l. cum pater respondent q ibi loquiť in actu necessario pater tanq patri incōbeat ex. ĵ. de solu. l. i. hic in actu voluntario vt hic patet in ver. nec ⁊ ver. curatore. ¶ In gl. quia credim⁹ ibi sed sacramētum calum. quia alias videretur recusare defensionē pupilli quod non potest. vt. C. de admi. tu. l. fi. §. defensionē Jac. in fi. quia tūc non subit anceps periuriū quia scit veritatem cause ⁊ expen.

¶ In glo. maxime in fi. Solu. aut loquitur de comodo pecuniario. ⁊ tunc aliquādo cogimur pferre alienum ↄmodum ⁊ ratiōne officij vt ibi. aut de piculo fame vel salute anime. ⁊ tunc nō cogimur ⁊ maxime vt alius acquirat ↄmodum vel fugiat damnum pecuniariū. vt hic. ⁊. xiij. distinctiōe. c. i. vbi de hoc. Jaco. de bel.

¶ In glo. bene dico ibi re carere. i. carere debere. nam p vno pomo vellet vnus pupillus carere castro cum discretiōe careat. vel dic nole carere si pupillus esset integre etatis ⁊ discretōnis. ⁊ ad hoc dꝫ habere tutor respectum et sic non subit anceps piuriū sic. ⁊ in teste deponēte sup singulis interesse. vt no. ⁊ notaui ⁊ dixi. C. de senten. que p eo quod inter. pfe. l. vnica cum similib. glo. que dam ergo in fi. ⁊ dic vt ibi sed de calumnia nō iurať. ⁊ ratio ē qa sacramētum calum. est de substantialibus litis in qua nō hꝫ psonā legitimā. Jac.

Deferre ¶ Delatio huius iuramenti ad solum iudicem spectat. hoc dicit. ⁊ dicit glo. secus in alio iuramēto. ¶ Sed que est ratio diuersitatis dic q illud iuramētum est circa id quod spectat ad officiū iudicis. s. circa taxatōem quātitatis deducende in condēnatōem quod est iudicis officiū. in. ſ. de actio. §. curare. ⁊ circa puniendum dolum ⁊ ↄtumeliam nō obedientis. quod similiter de eius officio est. vt supra si quis ius dicenti non obtempera. l. i. ⁊ ideo ipse solus deferť illud iuramētum quod ē officij sui expeditōem ⁊ execu. sacramētum autem veritatis vertiť circa id quod est priuatū ⁊ iō deferri pōt a pte p iudice tñ approbāte si ē iudiciale. Oldra.

Iurare autem. ¶ Hoc iuramētum recipit taxatōem a iudice ⁊ a lege. a iudice circa quātitatem. a lege vt ex dolo nō ex culpa iureť. hoc dicit vsq in fine. ⁊ primo ponit dictū vsq ibi. sed an iudex ibi limitatio vsq ibi. item videndū. Ibi secūda limitatio vsq ibi ex culpa. ibi tertia limitatio vsq ad. l. in actōibus. ¶ Oppo. q videť aliter taxari etiam quoad quātitatem vt nō excedat duplum interesse cōmunis. vt. C. de sen. que p eo quod interest. l. vnica. Respō dico illud in singulari interesse quod p testes pbatur hic in eo quod pbať p iuramētum ↄ dolosum vel ↄtumacem q in odium doli vel cōtumacie pōt in infinitum extendi nisi a iudice limiteť. ¶ Uel dic q aliud est iurare de affectōe. q hoc maius aliud de singulari interesse quod est maius. q in singulari interesse inspiciť quantū quilibet haberet rem caram qui haberet rem ita no. sicut ego. sed circa affectōem nō considerať quantū alius afficereť ad rem sꝫ quātum afficiť is qui petit ⁊ possibile est q plus afficiť ipse q̄ alij in eodem statu positi. vt videmus in multis quorum vnus plus afficiť ad res paternas q̄ alter. Oldra. Jaco. de are. ⁊ Riçar. tenēt q hodie iste titulus sit limitatus ⁊ restrictus p dictā. l. C. de sen. que p eo q interest. ⁊ ad ratōes in oppositum dicunt q faciunt ad ppositum. q fortius deberet restringi quod pbať p iuramentū q̄ illius quod p testes vel alias pbatōes. Item q fortius dꝫ restringi iuramētum affectōis q̄ veritatis. q affectiōibus ⁊ lasciuiis hominum obuiandū est. ar. gu. supra de rei ven. l. in fundo. ⁊ infra de damno infec. l. ex damni. Ja. ⁊ Riçar. ¶ Item ↄppo. ad vers. item videndū q ex quo taxatum est ⁊ pstitum illud iudex de necessitate sequi dꝫ. vt in aūt. de iudi. §. oportet que est signata. C. de iudic. l. scimus. solu. dicit glo. ⁊ bene q ibi loquiť de alio iuramento quod pstať p expensis litis. ⁊ lꝫ glo. ratōnem diuersitatis non reddat dic q ratio est q si taxaret post iuramentum expensas directo redargueret iurantem de falso quod eē nō dꝫ vt supra titulo pxi. l. nō erit. §. dato. ⁊. l. duobus. §. fi. Sed hic nō reddit iurantem piurum sed affectōem restringit. ⁊ p hoc infra. e. l. de piurio. ¶ Ad aliud quod dicit glo. q si sequuta esset sententia nō retractareť sententia nec sacramentū. dic latius. aut ē solum sacramentū ⁊ reuocať vt. hic fm vnam opi. quod intellige

in iſto iuramento nõ iuramento veritatis delato a parte. ⁊ hoc ẽt poſſet hic eſſe ratio ꝙ deferẽ a iudice. vt ſupra titulo primo. l. admonendi. Si adeſt ſolum ſententia nõ retractaẽ vt in contrario ſi conſtat iuramentũ ⁊ ſententia. tunc aũt ſententia ſequiẽ iuramẽtum ⁊ ſic ab eo cauſaẽ ⁊ tunc interdum reuocatur. vt ſi eſt delatum ab eo ⁊ ꝑ conſequens ſententia tranſacta ab eo. quãdo qʒ nõ vt ſi eſt delatum a pte. vt. d. l. admonendi. aut ſententia ꝑcedit iuramentuʒ. ⁊ ſic nõ cauſatur ab eo. tunc ſententia nõ retractatur ⁊ ꝑ cõſequẽs nec iuramentũ. vt. d. l. impatores. Jaco. bu. ¶ Querit Guili. de cu. quãdo deferaẽ iſtud ſacramentuʒ in liteʒ vtruʒ ante liteʒ conte. vel poſt. vel poſt ſententiã ⁊ no. ꝙ ante litẽ conte. ꝙ ab arbitrio iudicis dependet vt hic. ergo quando iudici videẽ poteſt deferri. vt ſ. de interrog. actionib⁹. l. vbicũqʒ ſed hoc nõ eſt verũ nam in cõtumacia defertur ⁊ ante litis cõte. ſunt remedia cõtra ꝯtumaceʒ vt C. quomõ ⁊ quãdo iudex. l. cõſentaneuʒ vnde iuramentũ iſtud habetur pro diffinitiõe negocij. vt. ꝗ. l. pprox. ⁊ l. fi. quare dic ꝙ ante litem conte. nõ dʒ deferri quia habeẽ loco ꝓbationis. l. ſed. ⁊ ſi poſſeſſori. §. fi. probatiões aũt nõ fiunt regulariter ante li. cõte. vt extra vt lite nõ conte. per totuʒ poſt litem aut ẽ ꝯte. poteſt deferri. eo caſu quo reus dolo deſijt poſſidere. vel interfecit hominẽ qui petebatur ⁊ ita intelligatur. ſ. de rei ven. l. qui reſtituere. vbi de hoc ⁊ ad exhiben. l. iuſ. ſi hominẽ. §. i. ¶ Quandoqʒ iſtud iuramẽtum defertur poſt ſententiã vt ſi lata contra euʒ ſententia dolo deſijt poſſidere. vt. d. l. qui reſtituere ⁊ ſ. de dolo. l. arbitrio in prin. ⁊ §. i. ⁊ ſ. l. pprox. in quo ergo caſu habet locuʒ qõ hic dicitur ꝙ iudex poſſit recedere a iuramẽto ꝑ probatiões repertas dico quãdo iuratuʒ eſt ante ſniãʒ vel quãdo ſententia lata vigore iuramẽti ſi aũt poſt ſententiãʒ ſit iuratuʒ tũc nõ retractaẽ vt ꝑdixi per. l. impatores de re iudi. ⁊ dixi ẽt ⁊ no. ſ. ti. pprox. l. admonẽdi. Gul. de cu. ¶ Vltimo tãgit hic glo. an infinitas exiteẽ vel ampliat ⁊ arguit pro ⁊ cõtra ⁊ non ſoluit ſed iſtud ar. hic propter nõ colligiẽ ꝙ infinitas admittatur ꝙ hic per iudiceʒ taxaẽ ſed de hoc dic vt plene dixi. C. de ſacro ſan. eccle. l. vt interduʒ ꝙ hic allegaẽ in glo. ⁊ per Di. ſ. de dam. infec. l. qui bona. §. fi. Albericus de roſate.

In actionibus. ¶ Iſta. l. vtilis eſt in iſta materia ⁊ breuiter dicit ꝙ in bone fidei actiõibus ⁊ in arbitrarijs iuratur in litem cũ determinatione legis ⁊ iudicis vel clari⁹ ad literaʒ in actionibus in rem ⁊ alijs bone fidei ⁊ arbitrarijs iuratur in litem ob doluʒ nõ ob culpã taxatione iudicis ꝑmiſſa vel ſecuta in alijs nõ niſi ꝑꝑ defectuʒ ⁊ difficultateʒ probationuʒ ⁊ tũc ſuper vero intereſſe iuratur hoc dicit. ⁊ primo ponit dictũ vſqʒ ibi ſed iudex ibi vna limitatio dicti vſqʒ ibi ſed in his omnib⁹ ibi. fa limitatio vſqʒ ibi plane ibi caſus oppoſitus ſuperioribus dic ergo ꝙ in actionibus in rem etiã ad exhiben. ⁊ in bone fidei iudicijs iuratur in litem iudex tamen põt taxare ſummã. ſ. quaʒ debeat iurari quod probat ꝑ locũ a maiori ꝙ a principio licitũ fuit iudici deferre vel nõ deferre qõ eſt maius ergo eideʒ multofortius lʒ quãtitateʒ taxare ⁊ in his omnibus ob ſolum dolum iuratur nõ ob culpam. ¶ Eſt tamẽ quedã caſus in actione ſtricti iuris in quo in liteʒ iuratur. ſ. in quo vbi promiſſor ſtichi fuit in mora ⁊ ſtichus deceſſit tunc quia iudex nõ põt eſtimare rem que nõ extat deferret iuſiurã. in alijs aũt actionibus ſtricti iuris etiã ſi ſapiant naturaʒ bone fidei ſicut actio ex teſtamẽto nõ iuraẽ in liteʒ hoc dicit cum. l. ſeq. ⁊ literam expone in actionibus in rem que ſicut iſte vide inſti. de actõ. §. i. de act. ⁊ obl. l. obligationuʒ genera. ¶ Ibi ad exhibendũ ſʒ nõ ⁊ iſta eſt in rem quia ſequitur rei poſſeſſionẽ. vt. ſ. ad exhi. l. celſus. dic ꝙ eſt in perſonam. ⁊ ti. l. iij. ſed quia rem proſequitur diciẽ in rẽ ſcripta ibi in bõe fidei iudicijs que ſunt iſta habetur inſti. de actõ. §. actionuʒ ibi nõ deferre quod eſt totuʒ ⁊ ſubaudi ergo multofortius quãtitateʒ taxare ⁊ etiaʒ poſt iuramentũ abſoluere ⁊c. per ſe ⁊ pro hoc. ſ. de re. iur. l. cui quod plus ibi ob culpaʒ de qua culpa loquatur ſtatim ſubiciã ibi plane. Item ver. diuerſimode intelligitur vt ſtatim ſubiciaʒ ⁊ in quo aduertitur dic vt in glo. ⁊ ſecũda vera. ¶ Op. pꝛio ad ver. ſʒ iudex ꝙ poſt iuramentuʒ nõ poſſit minoꝛ cõdemnare vt in aũt. de iudicijs. §. oppoꝛtet que eſt ſignata. C. de iudici. l. ſcimus. ⁊ ſolue vt dixi. ſ. pꝛox. §. ¶ Item op. ad ideʒ ꝙ ex quo iuratuʒ eſt teneatur iudex ꝯdemnare ſm ꝙ iuratuʒ ẽ vt. C. vñ vi. l. ſi qñ qõ quidã ꝯcedũt ⁊ dicũt ꝙ hic loquiẽ qñ iuratũ erat deſtinatione nõ re ipſa. ¶ Alij dicunt ꝙ dʒ in. l. ꝯtraria ꝯdẽnare oppoꝛtet. l. opoꝛtuit ⁊ decens eſt non aũt imponat neceſſitatem. ¶ Alii dicunt referre vtruʒ iudex ante iuramentũ taxauerit ⁊ poſtea iuratum ſit. ⁊ tunc loquunẽ leges contrarie ⁊ tenetur ſequi iuramentum aut pꝛimo iuratum. ⁊ tunc poterit abſoluere ⁊ minoreʒ condemnare. vt hic. ¶ Alii intelligunt omnes. l. cum determinatione. ſ. §. pri. verſi. item videndum. videlicet ꝙ iudex teneatur ſequi ſacramentũ niſi ex magna cauſa. vt ibi diciẽ. ¶ Ego puto dicendum. aut loquiẽ de vero ⁊ ꝓpꝛio ſacramento in litem quod eſt de affectione ⁊ de illo loquiẽ hec lex in ver. ſed iudex. aut loquitur de ſacramento in litem pꝛeſtito non de affectione ſed õ vera rei eſtimatione. ⁊ tunc loquitur lex ſi quando cum ſim. ſibus.

¶ Item ꝙ in actionibus bone fidei non iureẽ in litem. nam actõ ex empto eſt bone fidei. vt. d. §. actionum niſi de actio. ⁊ tamen in cauſam iuraẽ in litem. Sed ſi res vendita non tradiẽ ad intereſſe agitur. vt infra de actio. empt. l. i. ¶ Glo. ⁊ ꝯmuniter doctores concedunt ꝯtrarium ⁊ dicunt ꝙ vbi in obligatione eſt rem tradi ſicut in actione ex empto non iuraẽ in litem. ¶ Et ratio põt eſſe talis. quia aut conſideraẽ tempus ante moꝛa. ⁊ tunc non iuraẽ in litem nec venit intereſſe aut conſideraẽ tempus poſt moꝛaʒ. ⁊ tũc ſtatim ſuccedit intereſſe in obligatione ⁊ ſic in quantitate que aſſe crõem non recipit. vt ſupra. ⁊ l. nummis. Sed hoc eſſet verum ſi ſolum inſurgeret hoc remediuʒ. ſ. de intereſſe ex contumacia ⁊ ex moꝛa. ſed duo remedia inſimul inſurgunt non ſucceſſiue. quod ſic ꝓbaẽ vbicunqʒ ſunt due cauſe eſt dare duos effectus. C. de alie. iudi. muta. cau. fac. l. pꝛima. Sed hic ſunt due cauſe. vna quia actio eſt bone fidei. ⁊ aduerſarius eſt in dolo ſeu contumacia non tradendi ex quibus ſuccedit iuramentũ in litem. ¶ Item alia qa debitoꝛ eſt in moꝛa ex quo ſuccedit obligatio ad intereſſe ⁊ vnum iſtoꝛum remedioꝛum aliud non excludit. Iuratur ergo in litem pꝛopter contumaciam circa rem que non traditur. ⁊ non. pꝛopter contumaciam circa intereſſe. Jacobus butriga. cuius opinioneʒ puto veram ⁊ fuit opinio Hugo. vt hic in glo. licet non ſit clare ⁊ que opinio habeẽ in ſumma ipſius Hugo. hoc eodem titulo. ¶ Cõmunis tamen opinio gl. ⁊ doctoꝝ eſt quam ꝑdixi ꝙ vbi eſt in obligatõe rem tradi non iureẽ in litem. õ hoc no. in ſumma Azo. huius titu. §. iurari aũt põt. ⁊ ꝑ Hoſtien. in ſumma de iure iuran. rubricella de in litem iurando. §. in quibus actõibus. vnde extracte fuerunt glo. huius. l. ⁊ vide Roffre. de actio. ex empto. ¶ Et ꝑ declaratõe ꝑdictoꝝ ſi queraẽ in quibus actõibus iureẽ i litẽ dic ſm Guili. de cu. Andreã ⁊ alios doctores. aut queriẽ. nunquid ob culpam ⁊ dic ꝙ regulariter nõ. vt hac. l. verſi. ſed in his omnibus ⁊ ſupra. §. pꝛimo in fi. Fallit in tutoꝛe ⁊ eius heredibus non exhibente inſtrumenta. vt. C. eodem. l. ij. ⁊ l. alio iure. aut queritur cui iureẽ ob dolum vel ꝯtumaciam ⁊ tunc aut queriẽ de actõibus realibus ⁊ de illis indiſtincte iuraẽ in litem vt hic ⁊ ſupra de rei vendi. l. qui reſtituere. vbi de hoc notaui ⁊ dixi. ⁊ idem in realibus que competunt non reſpectu dominij ſed reſpectu alterius iuris. vt infra de pignoꝛibus. l. ſi fundus. §. in venditione. ⁊ ſupra ſi ſeruitus vendi. l. harum in fi. ⁊ ibi no. nec obſtat infra õ ꝑſcriptis verbis. l. naturalis. §. ſed ſi dedi. ⁊ §. fi. ⁊ de re iudicata l. ꝯſenſus. §. fundum. vt ibi notatur. ¶ Aut queriẽ de actionibus perſonalibus. tunc aut agitur perſonali ad rem reddendam vel reſtituẽdam ⁊ ſemper iuraẽ in litem ſiue agatur actione bone fidei ſiue ſtricti iuris ſiue etiam ex delicto. Pꝛimum ꝓbant iura infraſcripta infra depo. l. iij. §. in hac ⁊ depoſiti. l. pꝛima. §. de poſiti quoqʒ ſolu. ma. l. ſi filio. §. maritum. ⁊ ſupra. ⁊ l. iij. ¶ Secundũ ꝓbatur ſupra de dolo. l. arbitrio in fi. reruʒ amo. l. ſi cum dos. §. pꝛimo. idem in patrono agente fauiana. vt infra ſiquid in fraudeʒ patroni. l. teneẽ. §. pꝛimo. idem in interdicto quod vi aut clam. vt infra ꝙ vi aut clam. l. ſemper. §. hoc interdicto. vbi de hoc.

¶ Tertium ꝙ idem ſit in delictum ꝓbaẽ. C. vnde vi. l. ſi quãdo ⁊. d. l. ſi cum dos. §. pꝛimo infra rerum amota. Contra hoc tamẽ videẽ infra. ⁊ l. cum furti. ſed dic vt ibi dicam. Si vero agiẽ actõne perſonali ad aliquid dandum. tunc nõ iuraẽ in litem. vt infra de donatio. l. qui ex donatione alias incipit eum qui. aut agiẽ ad tradenduʒ ſicut eſt in actione ex empto. vt infra de actõibus empti. l. ex empto in pꝛincipio. vnde quando res dʒ reddi vel reſtitui iſtud venit in ꝯditõem. ſ. rem reſtitui. ⁊ ſi dolo hoc non faciat locum hʒ iuramentũ in litem. vt. d. l. arbitrio. ſ. de dolo. ⁊ de rei ven.

l.qui reſtituere. Sed in actiõe ex empto nõ tenet̃ rem tradere,ſed liberat̃ p̃ſtando intereſſe.vt.d.l.i.infra de actio.emp.ꝛ.C.de here.ven.l.qui vbi.ergo in illa actiõe ex empto nõ iurat̃ in litem.hoc verum niſi poſt morã deſierit res extare vt hac.l.in fi.ſed ibi nõ loquitur de vero iuramento in litem qḋ eſt affectionis ſed de iuramento vere eſtimatiõis rei. ℭ Ja.in bu.in hoc ſubtiliter tenet ꝙ in act.ex empto iuretur in litẽ vt.ſ.dixi ſ̃m opi.Martini ꝛ ſequaciũ qui tenent venditorẽ p̃ciſe teneri ad rem tradendã ſi habet eam.nõ eſſet dubiũ in actione ex empto in litem iurari. Aut agit̃ actione perſonali ad aliud q̃ ad dandum tradẽdũ vel reſtituendum ꝛ tunc aut agitur quia quis fecit qḋ facere nõ debuit ꝛ tunc iuratur in litem.vt.ſ.ne quis eũ qui in ius.vo.vi eximat.l.penul.§.i.Aut ꝙ non fecit quod facere debuit ꝛ non iurat̃ in litem niſi in cã.j.de ad.tu.l.tutor.qui repertoriũ ꝛ eſt ratio ꝙ ſuccedit intereſſe quod eſt in quãtitate ꝛ in qua nõ habet̃ affectio.vt.ſ.e.l.nũmis ꝛ hoc in obligationibus ſpecierũ in.obligatiõibus aũt generis non iuratur in litem cũ in mediocri ſit obligat̃.ꝛ cõd.c.vt.j.de le.j.l.legato ge.ergo mediocrẽ dando liberatur ar.ſ.e.l.nũmis. ℭ Sꝫ que eſt ratio ꝙ in realibus iuratur indiſtincte in perſonalib̃ nõ ita indiſtincte dic ꝙ vbi ago reali ago ad id qḋ meũ eſt ꝛ ideo iuratur quia iura plus fauent.j.de viuris.l.videamus.§.ſi actionem in pſonali ſi ago ad dandũ ago ad id qḋ nõ fuit meũ quare nõ ita fauent iura ſic in caſu quãdo agitur ad ſpẽ reddendo vel reſtituendo. ℭ Unde dic ꝙ duplex eſt ſacramentũ in litem quãdoqꝫ affectionis q̃ñqꝫ veritatis vnde aut agitur pro eo qḋ eſt meum ꝛ habet locũ iuramentũ in litem qḋ eſt affectionis aut pro eo qḋ non eſt nec fuit meũ ſed mihi debitũ tũc aut actio bone fidei eſt ꝫ locum iuramentũ affectionis.vt.j.man.l.cũ ſeruus aut ſtricti iuris ꝛ habet locũ vere eſtimationis iuramentũ ꝛ ita intellige.l.iſtã in ver.plane ſ̃m verum intellectũ ꝛ verã relationẽ glo.ꝛ.j.e.l.cũ furi ꝛ qḋ vi aut clam.l.ſemper hic.§.hoc interdicto Gul.ꝛ Bnd. ꝛ ad hoc etiã facit qḋ no.in glo.magna que incipit hic videt̃.j.de tritcaria.l.i. ℭ In glo.vt.j.comodati ibi directis non cõtrarijs ꝛ eſt ratio quia in directis agitur de perfidia ꝛ dolo ꝛ ideo iurat̃ ſed in cõtrarijs ꝛ ratione ꝛ calculo ꝛ nõ de dolo ꝛ in eis nõ iuratur Ja.bu.in glo.ſ.propter leuem ibi põt excõicari vt extra lite non cõte.c.nec ꝛ de ſententia excõis.c.ſacro.Ol.ibi quãtũ ad pecuniariũ damnũ in caſu tamẽ cõtra.j.de furtis.l.ſi ſeruus cõis.§.circa cõmodatũ Riz.ibi de ſiccar.l.in lege vbi plene de hoc dixi an lata culpa dolo equiparatur.j.depo.l.quod nerua ver.itẽ que ro an lata culpa equiperetur dolo.eſt etiã aliquis caſus vbi lata culpa dolo nõ comparatur de eadem.l.vbi Riz.In glo.hic.§.ibi cõem eſtimationẽ imo verũ intereſſe.vt.j.de act.emp.l.i.in bone fidei ergo ꝛ in arbitrarijs regulariter in litem iuratur fallit in caſib̃ iſte tamen nõ eſt de illis.vnde hic nõ infringitur illa regula ſed illa que eſt vt intereſſe debeat probari per teſtes quia hic eſt ſpeciale vt probetur per iuramentũ ꝛ hoc indicat finis dũ dicit eſtimare rem que nõ extat nec ſpeciale in homine mortuo vt glo.dicit ꝙ indicant predicta verba.rẽ que non extat nõ dicit hominẽ qui nõ extat nam ꝛ bos combuſtus ad nullũ ẽ vſũ ſi ideo eſt mora debitoris quia res nõ extabat ꝛ ſic nõ poterat ſubtilitatẽ iudicis appreciari p cões probatiões cõſimiles ꝛ vide.j.l.prox.ibi pp inopiam probationũ hic videt̃ deſtrui oppinio eorũ qui dicunt cõtra dolum iurari in litem ex ſolo dolo.nam hic dicitur ꝙ neceſſaria ẽ etiã difficultas probationis niſi dicas ꝙ ibi nõ erat in vero dolo ſed ficto ꝙ ibi erat in mora.ꝛ ideo exigitur difficultas probationis de hoc dic vt dixi.ſ.e.l.nũmus. ℭ In ca.gl.in fi.item in alio caſu defert̃ iuramentũ in litem in ſtricti iuris iudicijs.ſcꝫ mandato iudicis nõ paretur.vt.ſ.ſini.regũ.l.iij.§.ſꝫ ſi q̃s ꝛ ibi no. Riz. in glo.hic.§.ibi etiã ſine dolo hoc eſt falſũ ꝙ illud requirit dolũ vel circa interitum ꝙ nõ fuit hic vt probatur.ſ.de dolo.l.arbitrio.§.aquare tene opi.Jo.

a **Lias.** ℭ Ordina ſcribitur ſi ſcribatur hereditariter ſed qualitercũqꝫ ſcribatur pferri dꝫ hereditariter.l.a centũ coepto.ꝛ dic alias,i.ceſſantib̃ predictis duobus ꝛ ad id qḋ dicit.de act.ex teſtamẽto non ob.C.an quibus ca.in inte.reſti.non eſt ne.vt ibi dixi.nec ob.j.ad.l.fal.l.pater vt ibi no.ꝛ dic ꝙ prima expoſitio glo.nõ videt̃ procedere vt dicatur ſi eſt alia res ꝙ homo ꝙ ita poteſt extimari homo mortuus ſicut bos cum eſtimatio fiat retro ſ̃m tempus vite,niſi dicas ꝙ bos mortuus ex ſolo aſpectu poſſet p becharium eſtimari ex magnitudine ꝛ pinguedine quid valebat viuus quod nõ cadit in homine mortuo quia non ſecundum apparentiam eſtimatur hoc tamen non placet quid enim ſi bos eſſet combuſtus vt dixi ſupra lege proxima.ita male poſſet eſtimari ſicut homo vel quid ſi bos erat laboratiuus ꝛ macer ꝛ tamen erat multum vtilis quomodo eſtimabit̃ nunc p becarium.certe non bene.ꝛ ideo dic idem in homine ꝛ qualibet alia re. ℭ Secũda ergo expoſitio ẽ plana vltima expoſitio que dicit ſi tamen extat videt̃ contra opinionem eorũ qui dicunt ex ſolo dolo iurari niſi ſubſtineas vt dixi ſupra.l.prima.Et ſi dicas quomõ eſt difficile pbare nõne inuenient̃ teſtes qui viderunt rem eſtantem ꝛ eſtimabunt certe hoc eſſet difficile.ꝙ dato ꝙ viderunt extantẽ non forte cogitarunt nec inſtructi erãt de rei qualitate nec eſtimatõe nec eſſent cõteſtes ꝙ nõ ſimul vidiſſent nec eodem tpe.Ja.bu.

v **Algo.** ℭ Jurat dominus vel quaſi.hoc dicit tex.ꝛ glo.q̃dam tamen dicunt ꝙ lex iſta corrigit.l.videamus.ver.ſi tamen ꝛ ꝙ tutor iurare non poſſit.de quo dic vt ibi dixi.

t **J tutor.** ℭ Contra tutorem contumacẽ in reſtituendo iurat̃ in litem.hoc dicit.ꝛ no.ꝙ hic appellat p̃cium ꝛ intereſſe eſſe idem ſimile.C.de his qui a non domino ma.l.i. Rizar. Item nota ꝙ cõtumacia punienda eſt.ad idem infra de re iudi.l.cõtumacia.ꝛ extra de dolo ꝛ cõtumacia in rubro ꝛ nigro ꝛ in ſpeculo de cõtumacia.ꝛ vide quod no.C.e.l.alio iure.

c **Am furti.** ℭ Duas hꝫ lecturas.vna ꝙ loquat̃ de iuramẽto in litẽ.alia in iuramento veritatis.ſecũda vera ꝯ furem iurat̃ ſup vero intereſſe.ꝛ quod plus eſt vtiqꝫ tanti ẽ.hoc dicit ꝛ quod dicit non addici.ſubaudi opꝫ quoad hoc vt non ſit plurus.ſed ſi vult ad cautelam bene põt addicere ꝙ habundans cautela non nocet.vt.C.de teſtamẽtis.l.teſtamentũ. Rizar.ꝛ vide quod no.ſupra.l.in actõibus.§.plane.in glo.hic.§.circa finem Item inducit̃ p quoſdam hec.l.ſi volo pbare pſcriptõem decẽ annorum ꝛ teſtes deponant ꝙ viderunt me poſſidere p octo annos ꝛ plus ꝙ ſi pbata pſcriptio cũ dictio plus referat ad modicum tempus.vt infra de verbo.ſig.i.l.hec additio.vbi de hoc videas.ſed modicum tempus dicit̃ quarta ps eius.de quo agit̃.ꝛ ſic accipit̃ p duobus annis.ar.inſti.de fideicom.here.§.reſtituta.ꝛ.C.de inoffi.teſta.l.ſiquis in ſuo. ℭ Alij tamẽ dicunt hoc ẽe verum ꝙ dictio plus aliquid operet̃ quãdo addicit̃ rei indeterminate.ſed quãdo addicit̃ rei que dꝫ terminate pbari vt in queſtione pppoſita tunc dictio plus nihil operat̃ vt hic.ꝛ ſupra ex quibus cau.maio.l.ab hoſtibus.§.ſi.quod ſimpliciter.vbi de hoc cõmuniter tenet̃ ꝙ aliquid operet̃. Jaco.butri.de hoc ẽt ſatis dixi C.de vete.iure.enu.l.ii.circa prin. ℭ Ultimo ſepe allegat̃.l.iſta ad id quod dixi in ſummario quod pluris eſt vtiqꝫ tanti ẽ ad qḋ cõcor.ſupra de arbi.l.diem pfer e.§.ſi plures.de ſer.vrba.predio.l.ſi arborem.§.p cõtrarium.extra de regu.iur.c.plus ſemp in ſe continet.vbi dicit̃ de hoc p Din.ꝛ Cardinalẽ.ꝛ infra de regu.iur.l.in toto.ꝛ ad hoc.j.man.l.diligenter. ℭ Et de hoc an maior numerus compcẽdat minorem.vide.xxxv.q.ii.ꝛ.iij.c.i.ꝛ poſſũ addici que no.ſupra de ſenato.l.qui indignus.ꝛ vide glo.etiam que ẽ infra de verbo.ſi.l.cum in teſtamẽto.ꝛ.ſ.de nego.ge.l.qui aliena.§.i.ꝛ quod no.in glo.extra de cau.poſ.ꝛ ppie.c.cum eccleſia ſutrina.ꝛ p Jo.an.extra de põen.c.quãuis.libro.vi. ℭ Quod ãt dicit̃ in lege teſtõ vel ꝯtra dicit̃ ꝙ fiat tm̃ ſic ſi fiat aliter non valet.vt ſupra de pactis.l.iuriſgentiũ.§.quod forte.ibi tantũ paciſcẽtium ꝛc.Et ſi certum petat̃ ꝛ ſi ſocius in fi. ℭ Item ſi dicat̃ tantum ꝛ non minus.vel tantũ ꝛ non plus ſtatim dꝫ taxatõi.vt ſupra de iudi.l.p interualla.vbi de hoc.ꝛ dixi etiam.C.de dilatio.l.ſiue pars. ℭ In glo.vltima in fi.ꝛ infra de furtis.l.ſiquis vxo.§.pe.ꝛ fi.ꝛ.l.inficiãdo.§.i.ꝛ.ii.ꝛ de cõdi.fur.l.ſi p fur.§.i.

Inſtrumentis. ¶ Querit Riz. an hec lex loquatur de iuramento in litem quod eſt affectionis vel de eo quod eſt de vero intereſſe ⁊ videtur ꝙ de illo affectionis non loquatur ꝙ nõ eſt dare affectionem in inſtrumentis pluſꝗ in minimis, vt ſupra e. l. minimis. ⁊ hoc etiam innuit littera hic quanti ſua intereſt ⁊c. ipſe aũt tenet ꝙ loquatur de iuramento affectionis ꝓpter quandam idemptitatem que videtur in inſtrumentis cum rebus ꝯtentis in eis nam ſi dono tibi inſtrumentum videor te donare qđ in eo continetur. vt. C. de dona. l. i. vnde ſi res continetur in inſtrumento ad quam rõnabiliter hre poſſit affectionem dabitur ſacramentum in litem affectionis hoc aũt nõ eſt in l. minimis. Nec ob. ꝙ ibi dicitur de pignoribus diſtractis ad que põt affectio haberi ibi dixi Ri.

b **E periurio.** ¶ In gl. i. in fi. dic niſi velet probare intereſſe ſuum aliter legiptime. vt. ſ. de rei vendi. l. quod ſi poſſeſſor. ¶ In glo. vl. ibi probationibus puta inſtrumentis que inſtrumenta continere debẽt probationẽ dñij rei ⁊ ratio quia hoc ſacramentum decidit cõtrouerſiam eſtimationis non dominij vt patet in eius forma. nec ob. ꝗ. de crimine ſtelli. l. fi. vt ibi no.

¶ Sequitur Rubrica. De condictione cauſa data cã nõ ſecuta.

¶ Super rubrica defectiua eſt ⁊ ideo ſupple de cõditione rei cã data ⁊c. ⁊ ideo clarior eſt rubrica. C. vbi dicit de cõdi. ob cãm datorum ⁊ vide Azo. in ſumma e. ti. ⁊ Roffre. i. libello e. ti. ⁊ in ſpeculo de ſolutionibus. §. ſequitur. Et dic ꝙ defectus cauſe tacite vel expreſſe finalis inducit repetitionẽ ⁊ iſte eſt effectus iſtius ti. ⁊ diuide titulũ in duas partes. prima loquitur quãdo pretextu cãe volo repetere. vſꝗ ad l. ſi pecunias ibi quãdo penitẽtie pretextu volo repetere vſꝗ ad finem in cauſa expſſa dic. vt. ꝗ. e. l. i. ⁊ de cã finali ⁊ impulſiua ⁊ de cã in corde retenta ⁊ eadem l. §. ſi parendi ⁊ an implendo cõditionem videatur heres hereditatem adire datum pretextu teſtamenti falſi repetitur infra. e a. l. ij. ſi dedi ne ad iudicem ires an tenearis cauere de non eundo. ꝗ. e. l. dedi. ⁊ plene in actibus inter viuos locum habeat cautio mutiana ſi fiat ſolum de facto ⁊ non de iure repetitur. e. l. §. ſi liber homo non ſufficit fieri de facto eadem l. §. ſiquis quaſi ⁊ quis error impediat tranſlationẽ dominij ⁊ an filius poſſit patrem corrigere in facto vel in iure an dans pecuniam pro abſolutione quia credebat ſe excõicatum cum nõ eſſet repetere poſſit ⁊ quãdo detur ꝯditio ob cãm quãdo ſine cauſa ⁊ quãdo indebiti acceptilatio ob cauſam facta cã nõ ſecuta repetitur. l. ſiquis accepto. de repeti. que fit propter ſententiam hic in ſequentibus loquitur ⁊ plene quãdo ſit locus penitentie vel nõ ſi tradidi ſeruum ad manumittendum ⁊ ante manumiſſionem peniteo ⁊ certioro eum qui manutenere debebat ꝙ nõ manuteneat ſi manutenẽat ago contra eum. ꝗ. e. l. §. ſi ſeruum ⁊ ſi mandaui alicui ꝙ percutiat clericũ ⁊ penitens ⁊ ipſe anteꝗ ſit certioratus percutiat an ſim excõicatus ſi dedi alicui pecuniam vt ſeruum emat. Et manuteneat nũquid ſit locus penitentie anteꝗ emat. e. l. §. item ſiquis. ⁊ §. ſequentibus pactũ de dote redenda in caſum ſoluti matrimonij nõ vẽdicat ſibi locum ſi matrimonium nõ ſequatur. ꝗ. e. l. extraneus ⁊ cãus omiſſus habetur promiſſo ⁊ an pactum in caſum ſoluti matrimonij locũ habebat ſi maritus vergat ad inopiam ⁊ ſi vendidi tibi equã pregnantẽ cũ pacto ſi pareret maſculum ꝙ tenearis mihi equũ dare ſi peperit maſculum ⁊ feminam quid iuris ⁊ ſi aduocatus pactus eſt de ſalario in cãu victorie ⁊ pro parte obtinuerit ⁊ pro pte ſuccubuerit in debitum ſolutũ vel debitũ pmiſſum ⁊ dotẽ noie mulieris repetitur ꝓ dotẽ nuptijs nõ ſecutis niſi pmiſſerit aio donandi. ꝗ. e. l. q ſe debere ſi nuptie ſunt ꝯtracte õ facto nõ ꝯpetit datũ nomine dotis donec manet ſpes ꝯtrahẽdi de iure. ꝗ. e. l. quod ſeruus ⁊ an ꝑparatoria faciãt rem nõ integram ⁊ an ſponſalia ſint preparatoria matrimonij. ¶ Si donatarius mulieri noie dotis numerat futuro marito ⁊ matrimoniũ nõ ſequatur an repetatur. ꝗ. e. l. ſi donatari⁹ ⁊ an exceptio que obſtabat deleganti obſtet ei cui facta eſt delegatio. Remittere ⁊ dare paria ſunt. ꝗ. eo. l. ſi mulier ⁊ ſi remiſſi donationis cã vltra quingẽtos aureos an ſit locus inſinuatõi ſi arbitratu liberti debebat fieri monumentum repetitur datũ. ꝗ. e. l. ſi heres ⁊ ꝙ arbiter nõ poſſit ſibi retinere rem de qua eſt cõpromiſſum in cum donatum cã mortis repetitur cũ fructibus qualeſcente donatione. ꝗ. e. l. cum qs ſi frater fratri cõſulit pretextu agnoſcende bonorum poſſeſſionis quã nõ agnouit repetitur. ꝗ. e. l. ſi filius de ſolutione facta falſo procuratori an ⁊ quando repetatur ⁊ a quo ⁊ ꝓ qui plene. ꝗ. eo. l. ſi ꝓcurator ſi dominus tradat ſeruum ſuum illi qui habebat eum de futuro inſpectum ⁊ torqueretur ⁊ vltimo ſupplicio afficeretur. cum agitur contra eũ. ꝗ. eo. l. cum ſeruus ⁊ qua actiõe agatur ibi dicitur ꝙ opinio doctorũ ⁊ teſtes debebãt ad ꝯcordiam reduci ꝑ diuiſionẽ. ¶ Et an minores magiſtrat⁹ poſſint pũire malefactores ſibi pñtatos vel remittere debeãt ad maiores ⁊ an maiores ſibi pñtatos ⁊ ꝯfeſſos crimẽ ſtatim poſſint punire ſine aliena ſententia. ¶ Ex ſignificato verborum mutatur contractus nominatus in innominatũ infra. e. l. fi. Et e caſus contra vltramõtanos ꝙ in ꝯtcu do vt des locum habet penitentia. ⁊ qui ſint ꝯtcus nominati ⁊ qui innominati. ⁊ an in ꝯtcibus nominatis locum habeat conditio ob cãm. ⁊ an donatio ſit contractus nominatus.

c **I ob rem.** ¶ Pone ſummariũ ⁊ diuide vt dixi ſuper rubrica ⁊ dic in cauſa expreſſa aut eſt finalis ⁊ repetitur. ſi vero ſequatur vt hic. ſi eſt impulſiua nõ repetitur ſi dubitatur. dicunt qdam. aut eſt cã de futuro ⁊ pſumitur finalis. aut de pterito ⁊ pſumitur impulſiua. Tu dic ꝙ aut cã ꝓpter quam datur reſpicit fauorem eius cui datur ⁊ pſumitur impulſiua. vt infra de dona. l. ij. vbi de hoc. aut reſpicit fauorem dantis vel accipientis ⁊ tertij. vel tertij tantum ⁊ pſumitur finalis ⁊ de hoc etiam ſatis no. ⁊ dixi ſupra de poſtu. l. prima. §. ſeruum. In tacita cauſa finali dic aut fuit in corde vtriuſꝗ retenta ⁊ inducit repetitiõem ſi alterius tantũ nõ vt. C. e. l. ſi repetendi. ⁊ no. in glo. infra. §. primo. Iaco. but. infra e. l. ſi pecuniã in glo. magna. ⁊ ibi dixi.

Si parendi. ¶ Defectus tacite cauſe in vtriuſꝗ contrahentiũ corde retente inducit repetitiõem hoc dicit cum. l. ſe. ⁊ vide quod dixi ſupra pri. nec obſtat infra ad l. falci. l. ſi pupillus. vt ibi no. ⁊ cui incumbat ꝓbatio dic vt no. C. de dona. ante nup. l. ii. ¶ Oppo. glo. ꝙ eoipſo ꝙ impleuit cõditiõem ſit heres ⁊ nõ poſſit hereditatem repudiare de. l. iam dubitari. §. fi. ſolu. vt hic ⁊ ibi no. ⁊ tene vltimã ſolu. glo. nam prima ſolutio glo. vera de iure ciuili ſecus de iure ꝑtorio cum filius poſſit abſtinere. ⁊ ita id in eo quod in extraneo. vt. ꝗ. de iniuſto teſta. l. cum ⁊ ſi ſub ꝯditõe. ⁊ inſti. de here. quali. ⁊ diffe. §. ſui. ⁊ vide quod de hoc no. ⁊ plene dixi. C. ſi ab heredi. ſe abſti. l. i. vel dic latius aut ẽ ſeruus heres ⁊ hꝫ locum quod dixi aut extraneus ⁊ tunc aut ẽ talis in cuius volũtate vel poteſtate nõ eſt hereditatẽ acquirere. ⁊ tunc implendo ꝯditõem eam nõ acquirit. ſed tantũ purificat inſtitutiõem. vt infra de acquiren. here. l. ſiquis mihi bona. §. iuſſum. aut eſt talis qui iure ſuo põt hereditatẽ adire. ⁊ tunc aut implet conditõem animo adeundi. ⁊ hoc conſtat ⁊ implendo efficitur heres. vt infra de acquiren. heredi. l. antiſtes. aut facit ſolo animo purificãdi conditõem. ⁊ hoc conſtat tunc ꝑ hoc nõ efficitur heres. vt ſupra e. l. antiſtes. ⁊ l. iam dubitari. ⁊ hic aut eſt dubium vtrum animo adeundi vel purificandi fecerit ⁊ pſumitur ꝙ magis animo purificandi ꝗ adeundi. ⁊ ideo põt hereditatẽ repudiare vt hic. nã ⁊ hic põt intelligi in caſu dubio. ⁊ de hoc no. ⁊ dixi ſupra de inoffi. teſtamẽto. l. poſtumus. §. fi. ⁊ l. ſequen. Andre. ¶ Item ꝓ hoc ꝙ ille actus facit quem heredẽ quem nõ põt gerere niſi ſit heres. vt infra de acqui. heredi. l. ꝓ herede. §. pamp. Sed hũc actum implẽdi ꝯditõem põt gerere etiam ſi non ſit heres. vt ex ſupio. ꝓ. Iabu. vel forte poſſet dici ꝙ in dubio ex ꝯiecturis iudicabitur. vtrum impleuerit ꝯditõem animo adeundi vel purificandi. vt ſi hereditas erat locuplex ⁊ habebat notas facultates eiuſdem pſumitur animo adeundi feciſſe alias nõ. ſic ⁊ alias ex ꝑcedentibus coniecturam ſequentia infra locati. l. item queritur. §. primo. ⁊ l. qui ad certũ. ¶ Vltimo inducit Mari. de fano hunc. §. in argu. ad queſtionem ſi volebam emere equum ⁊ inueni ꝓxenetã ⁊ pmiſi ſibi dare decem ſi ipſe faceret ꝙ haberem equum ſi equus eſt vitioſus ꝙ poſſit repetere ipſa decem data mediatori.

c **Sed et ſi falſum.** ¶ Quid ergo ſi ſuppoſuit aliquẽ q dicere dic ꝙ tunc nõ repetit. vt infra de lega. i. l. ſi ſeruus plurium. §. ſiquis ante. ⁊ infra de condi. furti.